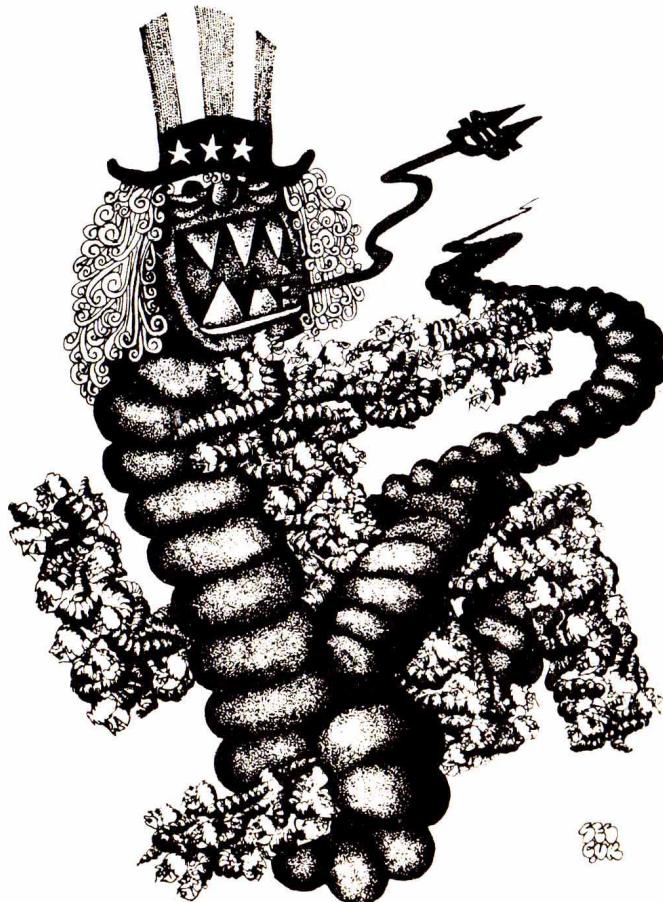

- انقلاب یولوندا

جلد ۱

ادبی - سیاسی مجموعه

حمرتلى او خوجولار !

گيريش سؤزو

" انقلاب يولوندا " آدى چىخارا جا غىمىز اون بئش كونلوك محله مىزىن بىر تىجى نىمەسى ئىينىزدە دىير . تعهدوموز اسلامى جمهورى نظامى قانۇن اساسىنى حرجىوا سىندا ، حقيقى انقلابى قوه لرىن بىرلىك تېلىغى ، ایران ملتىينىن شانلى انقلابىنىدا مدافعه ، ابراسن اراضى بوتونلوكو و اسلام حمهورى نظامىنىن پا بىر حالىغى او غروندا حها خوار آمریكا امپيرىالىيىمى واونون نوڭراىرى باشدا اولماقلادونيا امپيرىالىسترى ايله آمانسىز مبارزه و قهرمان آذربايجان خلقى نىن انسان سئور و وطن پرور آمال و آرزولارىنى بيان و تېلىغ ائتمىدىر آبا فلاشا بىلھكىمىز او خوجولارىمىز ايله دواملى علاقە ساخلاماق و محله مىز يولو ايله مدنى - سىاسى ارتباط قورماق آرزو سوندا يېق . دوستلارىمىز بىزىم ئوز آرزو و ايدىبالارى او غروندا دئتمەدن مبارزه آپارىب ، اىتگىنلىك لر ، زىدا نلار ، اشكىھلرو تېمىتلە معروف قالان با با لارىمىزىن يا داۋولىكى و ایران اسلامى جمهورى سى اساسى قانۇنۇ پىناھىندا مستضعف ملتىيمىزىن سرمایه دا رلىق نظامىنى دارما داغىن ائتمەدە دايانما دان و ووروشما دا و خلقىمىزىن مدنى - سىاسى حقوقى ئائىلىتلىرىندن مدافعه موضوعلارىندا يارا تىدىقلارى ئظم و نشر پارچا لارىنى محله مىزە گوئندەره بىلرلر . " تك الدن سى چىخماز " مصداقيتا گوئرە توتدوغۇمۇز بوشىفلى يولدا بىزايله آيا قلاشان ھر بىر او خوجومۇز دان ياردىم و تنقىيد دىلە بىرىك .

تەران

انقلاب يولوندا

صندوق پىستى ۳۴۶ - ۱۳ ، منطقە ۱۳

(دررالا انقلاب)

Azerbaijanian periodic

مەممۇعەي ادبى - سىاسى بە زبان cultural-political collection

Ingilab Yolunda

آذربايجانى

بەھەمت : ح . صىديق

قصديمير آذربايجان مدنیت و اینجه صنعتی احیا سی ساحه سینده، «لباتیمیز»

اویغون و مترقی بیرشکیله جا نلانما حرکتینه کوئ مک ائتمک دير. یئنى سلیمیزی زنگین ادبیا تیمیزین نمونه‌لری ایله تانیش ائتمک اوغروندا چالیشما، بیزیم بوءیوك حق ووظیفه لریمیزدندیر. بوجق ووظیفه آیریلماز شکیله بیزا ایله باشا بیروپاشایا جا قدير.

زنگین ادبیات خزینه میز ایله تانیش اولماق ويئنى نسلده بو توکىنمز مدنیته نسبت محبت و سئوگى ایجاد ائله مک هئچده او معنادا دگىل کى ملى تعصب و ئوزگە ملت لره کىنە ياراتماق بوش بوغا زلیغىينا دوشك. عكسىنە، بیزیم غرور و افتخاریمیز وطن پرور و انسان سئور ادبیا تیمیز ایله باغلىدىر. اگر كوروشلار و محمد رضا شاهلار دفعەلر ایله آذربايجانلىلارى تحقىر و قتل عام ائلېبىلر، چىڭىز خانلار و چولاق تیمورلاردا ایرانىن آيرى خلقلىرىنە ظلم ائله بىبلر. باشقا بىر طرفدن بوقتىل عا ملار و ظلملىر، ملت لرا راسىندا يوخ بلکە اجتنما عىن يوخارى طبقه لرىتىن ظلمى كىمى تارىخى دىگرنىدىرىلىر.

رضا شاھ و محمد رضا شاھين آذربايجانلىلارى قتل عام و مدنیتیمیزه سوء قصد دستورلاربىنى طرح واجراء ائدىلرىن چوخو مثلا" مخبرالسلطنه‌لر، تقىزادەلر دكتىرشفق لر، صادقى نزا دلار، على دەقا نلار، سرتىپ‌ها شمىلر، زنگنه‌لر، عنایت اللە رضالار و ... آذربايجانلى ايدىلر، بنا براين، بیزیم وطن سئور- رلىك و آذربايجانچىلىق دويغولارىمیز ایرانىن بوتون خلقلىرى او حملەدن -

قا بىنا بىب قارىشىدىغىمیز كورد و فارس خلقىنە درين سايىسى و احترا ملا باغلىدىر آذربايجان مدنیتى دئدىكە بعضى شۇونىست پان توركىيەتلرىن تفتنن اىچون لوغا لاندىقلارى باشقا ملت لرى تحقىر و فاضلاته وهچ دردە دىگىز قوروبىح لرى بىخ، بلکە جانلى - حراتلى، انسان يرور، قىغىلەيم كىمى استشارى كىرىم، طبقة‌لرىن گوئ زوندە تىكان اولان و دونيا مقىاسىندا تانىندا درين مضمونلو انترنا سيونا لىستى بىرا دبىا تدىر. بوا دبىيات شاھلار سارا يىنى مسخرە ائدن و

خلق طالعنه جان ساندیران نظا میلر ، خاقانیلر ، نسیمیلر ، فضولیلر ، -
 قوسیلر ، واقفلر و معجزلر کیمی با با لاریمیزین میرا شیدیر . بئله بیر مدنیت
 نمونه لرین قورو ووب ، گوء ز بىگىمیز کیمی سا خلا دیغیمیز حالدا ، بئنی وزا مان
 طلباتینا اویغون نمونه لر اوتا آرتیرا جا غيق ، بو، گنج نسلیمیزین مسئو -
 لبتدیدیر . ئوز مترقى دوشونجەلى پيش كسوت و قوجا مان ادیبلریمیز دنده ائله
 توقعمیز بوندان باشقا بىرشئى دكىلدىر .

ابراندا ياشايان مختلف خلق لر بوء يوك بىر وحدتەيئتىشىپلر . دئمك
 اولار ابران ملتى واحد بىرمىلت دىر . واحد بىر شكىلە جهانخوار امریكا
 امپرياليزمى قا با غيندا دايانيب وووروشور . نژاد ، ديل ومذهب آيرلىقلارينا
 با خما ياراق واحد بىر بدن كىمي امپرياليزم ئونوندە بىخىلماز سدياراد -
 بىدىر . بوتون دونيا خلق لرىنىن طالع و مدنیت لرىنىن علاقە و حرمت ايلمانسان
 ئوز خلقىنى سئوه بىلر . فقط بئله بىرا حساسات بىزىم نظرىمیزدە حقىقى و
 وحدت تحكىمىنە كوء مك ائدن احساساتىر . بىز توركچولوك ، فارسچىلىق ،
 كوردىچولوك و هرجوره مليتچىلىگى نفى ائدير . مملكتىمیز ايرانا و حقىقى
 انقلابى قوه لرىمیزه و انقلاب يولوموزا دوشونوروک . مدنیت و ادبىا تىمېزى دا
 ائله بوبولدا خدمته ايستە بىرىك : انقلاب يولوندا .

ح. صديق

انقلاب مدافعه میز و بؤیوک - کیچیک شیطانلار!

ملکتیمیزه تحمل ائدیلمیش حنگ، ایله علاقه دار ایران اسلامی جمهوری سی نین بوتون رسمي مقا ملاری " هرمز " شنگه سیندن نفتین حمل و نقلی و سویولونون امنیتی نین تضمینی نی اعلان ائدرلر سده بونونلا بئله ما پیر- سالیستی محافل مخصوصا " حهانخوار امریکا امپریا لیزمی توطئه دن ، منطقه ده اوضا عین تشنجی نسی شدتندیرمکدن و اوئنی بین المللی بيرفا حمه او جروموندا قرار وئرمک تلاشیندان ال گوء تورمورلر . غارتکرا مریکا انحصارلاری نین و بیرنجی نوبه ده نفت و حنگی سلاحلار حاضرلایان انحصارلارین سوء زسوز حامی سی اولان امریکا امپریا لیزمی نین حسا سی کا ملا" آیدیندیر . غرب دونیاسی و بیرنجی نوبه ده امریکا امپریا لیزمی شاهین منحوس رژیمی نین بیخیلما سیندا منطقه میزده ئوزونون ان بوء بیوك پایگاهیتی الدن وئریبیدیر . بیرنجی مرحله سینین غلبه سی محمد رضا نین رژیمی نین بیخیلما سینا اسلامی جمهوری نطا مین استقرارینا آمریکا انحصارلاری نطا می وحا سوسلو، سازمانلاری نین رنگ، به رنگ حاسوس و نامايندەلرینین رد ائدیلمەسینه منحرا و لموشدورا ایران ملتینین شانلى انقلابی ئوزى درواقع وابسته مملکتیمیزده امپریا لیزمین و مخصوصا " آمریکا امپریا لیزمی نین حابرانه سلطھسی نین داغیلما سی نین با شلانغیھى ايدي . " آغ قصر " نین کارگزارلاری و آمریکانین حاسوسلو، ونطا می سازمانلاری نه تک انقلاب آستا نه سینده بلکه ایران ملتین انقلابی نین غلبە سینین بیرنجی گونلریندن بوگونه كىمی ئوزلرینین بوتون سعی لرینى اوئنا متوجە ائلیبیلرکی هرته قيمته اولور اولسون ایران انقلابی نین نائیلیتلىرىنى - پايمال ائتسىنلر . امكان اولارسا تارىخىن جوخىنى دالى قايتارىسىنلار تا مملکتیمیزده عملى اولموش حادشه لرین تکرارى نین قالا غين آلسینلار . ايگىرمى آيدان جون بىرمەت عرضىنده ملتىمىز آمریکا امپریا لیزمی نین واونون - بئشىنجى ستونونون حهانخوار امریکا با وابسته اولان بوتون گروھلارينو عامللارين حور بە حور توطئه لرى و تحریکاتى نىن شاهدىدىر . بوکى دئىرلر ملتىمىزە - تحمل ائدیلمىش حنگ آمریکانىن توطئه جى نقشه لریندن بىریدىر ، حقلى سوء زدور . آمریکا بختىاردا توتىوش پالیزبا ناقدر ، نزىهدن توتىوش زاھىدە قدر اويسى دن توتىوش نە وندىھە قدر ئوزونون بوتون عامل و مزدورلارينى و بوتون پس ماندە ضدا نقلابى گروھلارى ايراندا ئۆز توطئه لرینين احراسى ايجون

بسیج ائله‌دی . ترور ، تهدید ، شایعه پراکنلیک و نفاق و ایکی تیره لیک سالماق ملی و مذهبی اقلیت‌لر آراسیندا اختلاف سالماق وسائمه آمریکا امپریالیزمی نین اسلامی جمهوری بنظامی میز وایران ملتی نین انقلابی‌نائلیت لری علیهینه مبا رزدهه معمولی شیوه لریندندیر . اما آمریکا فقط بو حیا سیز وحنا یتکار عمللری ایله کفایتلنمنده . وطنیمیز علیهنه سلاطینی‌تجاعوزلره متول اولدو . ئوز عا مللرینین الیله کودتا دوزه‌لتدى ، وها میسیندان مهم ، شوز دریا قوه‌لریندن قابل ملاحظه بیر قسمتینی مملکتی‌میزین سو سرحدلرینده متمرکز ائله‌دی . آمریکا امپریالیزمی وقاحت وحیا سیز لیق ایشینی او بشره چاتدیردی کی آقای کارترا صریحا " دئییر : " من هروقت اراده‌اش لئسم دستور وئره‌جگم تا آمریکانین دریا قوه‌لری هرمز تنگه‌سینه ئوز کنترل‌ونو برقرار ائله‌سینلر . " واقعا " کارترا کیمدیر وکیم اونا بوجقی وئریبیدیرکی ئوز اراده‌سی اساسیندا دستور وئرسین تا اونون نظامی قوه‌لری آمریکا دان مینلر کیلومتر فاصله‌سی اولان بیر نقطه‌یه کنترل ائله‌سین .

خلیج فارس حوضه‌سینین و هرمز تنگه‌سینین امنیتی نی حفظ ائلمک غار - تکر و بین المللی انحصارلارین حامی سی اولان امریکانین یوخ ، بلکه بی‌ویم ئوز حققی میز و آبریلماز وظیفه میزدیر . او بیر طرفدن امریکانین جنگی گمی لرینین نظامی توافق‌شمالار و جنگ منطقه‌سینه یا خینلاشما سی و رادار سیستملى محجز طیاره‌لری سعودی عربستانین اختیاریندا قرار وئرمەسى واونونلا بیر - لیکده یوزلر مینلر امریکالی نظامی مشاورلرین منطقه‌یه آخیشما سی آجىق تحریک و وطنیمیزه سلاحلی تجاوز تدارکی گوء رەمہ‌سیندن سیواي ن منه‌یه تعبیر ائله‌مک اولار . پواچیق تحریکات و توطئه‌لر ایله بیزاما ماندا ، آمریکا امپریالیزمی وطنیمیزدن خارجه ضد انقلاب ایچرسیندن شوز مزدورلاری و عا مل - لرینی بسیج و متخد ائدیر . ایندی بومزدورلارین وایران آزادلیغی و انقلاب - بینا خا نین اولانلارین مخالفلینده اشرفدن توتموش بختیارا قدر ، پالیزباندان توتموش نزیهه قدر زا هدیدن توتموش اویسەیه قدر سابق بژیمین بوتون کارگزارلاری وضادانقلابین شرکتی ایله با مصلاح بوء یوک بیرا تھادیار دیلماسیندان صحبت گئدیر . جهانخوار امریکا توطئه‌سینی کیچیک سایما ماق لازیدیر . افکار عمومی نی بوبویوک خطردن منحرف ائدلنلر و خیال‌بافلار ئوز ذهنی پیشدا ور لیک لری ایله خلقین حانلاری آووجلاریندا دوشمن علیهینه و ووروشدو قلاری حالدا ، حقیقی انقلابی قوه‌لری یا مانا باسیر و امریکانی ضربه آلتیندان - چیخار دیبلار . ایرانین اراضی بوتونلوك و مدافعه‌سی همده اسلامی جمهوری نظامی نین با برجا اولما غینی یا لنسیز بوتون واقعی انقلابی قوه‌لرین عملده

اتحادی تاء مین ائلیه بیلر. هرکس هر بیر عنوان ایله اولورا و لسون انقلابین حقیقی قوه لرینین سوء ز عمل بیرلیگی اوستونده مانع وجوده گتیرسه، عملای ایستر ایسته مز حها نخوار امریکا امپریالیزمی و ضدانقلابی نقشه لرینه کمک ائدیر.

ملکتیمیزین اهالیسی بیر نفر کیمی مملکتین اراضی بوتونلوگوندن و اسلامی انقلابین نائیلیت لریندن مدافعه دایر امامین نداشنا مثبت حواب و ئیرر و ئوزلرینی نظامی پادگانلارا معرفی ائدیرلر. ایرانین قهرمان ملتی حیاتی نین مختلف دوره لرینده صلح سئوه رملت اولدوغونو گوئسترمیش و لکن همین ملت تاریخین حساس لحظه لرینده همیشه دیش و چنگال ایله ئوز تورپا - غیندانا دفاع ائتمیش و دفاع ائدیر. ملتیمیز بیلرکی بیزیم منطقه نین ملت لرینین و دونیانین بوتون مستضعف لرینین ال به یاخا اولدوقلاری بوتون بلا لار و مصیبت لر امریکا امپریالیزمی و اونون عامللری نین جنایتکارانه توطئه لریندن و تحریکاتیندا ناشیدیر. حها نخوار آمریکا امپریالیزمی بیر طرفدن خلق آراسیندا و بیرقوم و ملت آراسیندا تفرقه و قارداش قیرو - غینی سالماق، نظامی تحاوزه متول اولماق ایله و دیگر طرفدن خلیج فارسدا بو یوک نظامی قوه لری مت مرکز ائتمکله منطقه میزین وضعیتی نی متشنج اید - بیرو ملتیمیزه حنگ تحمیل ائتمگه ال آتیر. و بوتون بونلارلا بیرلیکده بیزذرده شرم و حیا ائتمه دن ادعا ائدیرکی گویا مملکتیمیزو عراق آراسیدا نظامی توققو شمalarدا بی طرفدیر ! خلقیمیز بو مانورلارین ماھیتی ایله تانیشیدیرلار و البته اوتلارا آلدانماز لار. سابق شاهین ال آلتی رژیمی علیهینه ایران ملتی نین قطعی مبارزه سی با شلانغیجیندا ، امریکا او رژیمدن - مستقیما " حمایت ائتمکله واو رژیمی اهالی نی قیرماغا تحریک ائتمکله همزمان انواع واقسام مانورلارا وحیله لره ال آتیردی . امریکانین تهران - نداکی جاسوس لوق یوواسی حقیقتده انواع ضد ایرانی تحریکاتین و دسیسه لرین او حاغی ایدی . لکن امامین رهبرلیگی آلتیندا ایران ملتی نین بو یوک انقلابی امریکانین ال آلتی رژیمی نین عمر ونه سون قوبیدو. بوتونلا بئله امریکا توطئه و تحریکدن نه تنها ال چکمه دی بلکه بومحکوم عمل لرینه بیر وسیع مقیاسدا ادا مه وئردی و وئریز . همین واقعیتی توجه ایله ایدی کی امام امت بو یوک خمینی ، بیر عده سازشکار دولتمدارلارین شیوه لری خلائینا بوتون انقلابین حقیقی قوه لرینی بو یوک شیطان امریکا علیهینه مبارزه چا غیر دیلار . اما م دفعه لر ایله بوبوردو کی بوتون قوه لریمیزی سعی لر -^۷ میمیزی و اعتراضلار امیریکا علیهینه متوجه ائدهک .

اما شبھه‌لی عنصرلر خلقین ذهنی نی قاریشیدیرماغا و مملکت اهلی‌نیں توحه‌نی بوءیوک دوشمنیمیز امریکا دان منحرف ائتمگه جان آتیرلار. او نلارین خصوصی ما موریتلىرى امریکا نین تزه‌دن ایرانا حاكم ائتمەسیدىر و هربىر حادىھ او ما مورىتىھ احرا و سیله سیدىر. آما خوشختانه بو آقالار نئەھ دئىرلر زورىنانى او بىرى باشىندان بوفله بىرلر. مثلاً با حاردىقلارى قدر آنتى سووبىت تىلىغات آپارىرلار تا آمریکانى بىرآزدا اولور اولسون ضربه آلتىندان، جىخا راتسىنلار و مختلف شايىھ سازلىقلار ائدىرلر. مثلاً بىرزا مان افغانىستان نین بوءیوک فئودال و دلال و قاچاق او غروسو برهان الدین ربانى نى صادق قطب زادە ئوزو ايله ئۇزو كىفرانسىتا آپاردى و بو امریکا نین مامورو و عاملى-نى او زە چىكماك ايله و امریکا ئى جمعىت اسلامى افغانىستان دان حمايت ائتمك ايله بىزىم اسلامى انقلابىمىزى لکەدار ائلمگە چالىشى ، حەحالاسلام صفائى بىرزا مان دئمىشىدى کى :

"بوجمعىتىن امریکا ئى اولدوغونو ثبوت ائدن سندلىرى الده ائتمىشىك .
"بوجمعىتىن مخارجا تىبىنى امریکا تا مين ائدىر. بوجمعىتى فكرى و ما دى تغذىيە نظردن امریکا تا مين ائدىر و حرکت خطلارىنى امریکا تعىين ائدىر ."
اما هتسافانە حله بىز چوخومۇز آبىلما مىشىق .

بىز انقلابىن حقىقى قوه لرىنин صادق بىرلىگى نى و واقعى دوستلارىنىن معنوى همرايلىگى نى جلب ائتمگى اساس ساپىرىق . يالانجى ورياكسار به اصطلاح انقلابچىلارى حقىقى انقلابى قوه لر سيراسىندان رد ائتمەلىيىك .

يا شا سىن ملتىمىزىن اما م خمينى رهبرلىگى آلتىندادا
ا مريكا ا مپر يا لىزمى و اونون نوكرى صادام علیهينىھ
سلامى انقلابى مدارزىدە مادافعه سى !

فازامات

- اورمو اوغلو -

پا يادان آزىزلىپ چىخира مىولا،
آل - وئرچى با با ،
سرما ياسىنى ، سالمىش كىمندە ،
چىكىننە منتە ،
آل - ساتىم ائدىر .
قا با قىيمجا دا ، بىرقا دىن ،
 يولوتلەسىك گئدىر ،
چىكىر اۋەرە گىيندن درىن نفسىن ،
با غريينا باسىرى شىرىن كورپەسىن .
خا طىرلا ييرام ،
ا مىركا آدلى دونيا قوردونو
سا رسىلماز ويتكونگ ارادەسىنى ،
ويتنام يوردۇنو ،
هروشىمانى ، آتوم بومبا سىن ،
بىرىنچى - ا يكىنچى دونيا دوگوشون
قودوز دولتلەرىن توبۇ - بومبا سى ،
يا زيق انسانلارىن يوردۇن - بۇوا سىن
چو للەيیر باشىنا قوبۇر وئرانا ،
خزل تك المئير انسان لىشرى
سا پىسىز - حسابىز ،
ازىزلىپ - قارىشىرا نسان - انسانا .
نهكى وا رىليلار ،
ايشچى ،
اكىنچى ،
زەختكش انسانلار بىلەشىر قانا .
* * *

نا هاراكىمى ، ايکى - اوج دە
عېيدە جىلى سى بؤر - بؤر بۇ رولدور
وضعيت گا هدا ن - سولور - سارالىر ،
گا هدا ن آغا رىر .
گا هدا ن قىزازىر ھەلھەمنى ،
كىرجان پناها !

ناشتالىق - جا غىدىر ،
ساخات دوققۇزا بئش دىقەقالمىش ،
رادىوكسir دانىشىغىنى ،
بوروپا بىنzer ، بىر عىبە جىرسى
بۇر - بۇر بۇ رولدور ،
اونلا قارىشىق بىرسىن دەئىرى :
عىزىز دېنلەين ! گىرجان پناها !
امكان وار ، دوشمان طيارالارى ،
ستىن باشىنا بومبالار سالا !

* * *

جان پنا هدا يام ،
نهكى جان پناه ، بىرپا يام
بۇ بىرونە كورەك وئرمىش .
كۇزلىرىم ھا وادا ، قولاغىم سىدە ،
فيكىرىمین قوشلارى ، خىال ما وى سىن
دولانىب گىزىرلر ، ھى دستە - دستە
بئش دىقەكئچىر ،
اون دىقەكئچىر ،
رادىوكسir دانىشىغىنى ،
خطر وا زكىچىدى !
چىنچ جان پنا هدا ن !

* * *

گیر جان پناها !
داها ؟
ساغلیغین .

خطر وا زکئچدی !

جیخ حان پناهدان !

* * *

ناها ردان سوترا ،

ساحات اوچ باریم اولا - اولما

یئنه وضعیت رنگی قیز اریر ،

کره نئی کیمی عیبه جرلی سس

بوء - بوء بوء رو لدور ،

گیر حان پناها !

اما كان وار ، دوشمان طبا رالاري

سنین با شينا بومبالار سالا !

* * *

ایکتىدى اوء تور ،

گون رنگىن آتىر ،

يا وا شجا سينا يوخلايير - ياتىر .

ئولوم ظولمته ، فاش قالالرى ،

سوڭگوسون سانجا سيرباش يارالىرى

نظا مى حوكومت سانكى قورولوب

گل - گئىدىكىلىپىر

وضعیت رنگى ايستير سولما سين ،

عیبه جرلی سس حوكمونو سورور ،

با سيرا يايلان ايشق اولما سين !

لامپا جира غىن سال قازاماتا !

ظلومات ايجىنده ،

قا رادئوكىمى ،

آجىب آغىنى قىرسانندىغا بىن泽 بىر شەھر

قاش - گۈزدن سېچىلىپىر

، گۈز - گۈز زو گۈز رمور

سکوتى سىنديران دوگوش ما رشىدى ،

با شقا سير با غليليق حوء كمونوسور مور

ارتبا ط سالان خالق آراسىندا ،

يالىنiz ، رادبو آستانسىسى ،

سورغۇمە راي جىكىر
دە گۈء روم منه دوشما نىيم كىيمدىر ؟
كىيمدىر باشىما بومبانى سالان ؟
آنا تورپا قىما غلىبە جالان .
ازلدىن من دوبوب - من دوشىدوگوم ،
منىم دوشما نىيم استىعما رىجىدىر .
اودور دونيا خالقىن بىر - بىرە جا رېپىر
دۇرولمۇش سولارا او چا مېرقا تىر ،
اور دور هى او بىتا دىر قارا جوخا سىن .
زەختىشك مىللەت ،
ھەچ واخت بىر - بىرىن باشىنا توكمىز
نا پا لم بومبا سىن
بۇتلاربىن ھېچ واخت انسان قىردىران
بومبا سى اولماز ،
كۆزەجى ، اىچىر ھەمەشە سوپو ،
سېنىخ كۆزەدىن .
بومبا قايىران ايشچى اولسا دا !
بومبا لار بۇتون
استىعما رەجىلار بومبا لارىدىر .
دونيا دوء گوشۇ ، تاج اوستوندە دىر !
بوجىر پىشما لار ، باج اوستوندە دىر .

* * *

بومبا قايىران ايشچى يولداشىم !
شىمشك تك شاخان سوء زونە قوربا ن ،
بومبا قايىرما !
گۈء زونە قوربا ن .
منىم سن ايلە دوء گوشوم يوخدو ،

بومبا دوغدوران کرخا ناچی دا
 یننه بوردو مو آشکارا تالیر.
 ظفرلی خبر!
 حیله کار قودوز آچیلان سحر،
 نوء ود پولونا بومبا وئره جک!
 آتی دمیردن».
 گوی او زون گزن قونقا وئره جک.
 مین کره ئولوم بومبا دوغوران کرخا ناچی
 تهلهکه قوران سرما يا حبیا،
 با غایب کوء کون ایشجی قانینا،
 ایشجینی سالیب ایشجی حانینا.

* * *

منیم سیردا شیم!
 بومبا قاییران ایشجی پولداشیم!
 سنه من بیریک، قانیمیز بیردی،
 الیمیز خمیر، آجدی قارنیمیز،
 جانیمیز بیردی.
 گوء زونه قوربان،
 سن، هارا یمین او جالیغیندا
 نفرتلە دولان،
 دهشت یارادان بیربومبا قاییر!
 آچیلان سحر، پاتلاد بومبا نی!
 بومبا دوغدوران کرخا نالاری
 توزا دوئندرسین،
 استعما رچینین نسلینی کسیبے
 عصر جوئندرسین.
 بیر بومبا قاییر!
 کوء کسومه میتن دئوی بوغدوران،
 فازا مات بیخان، گونش دوغدوران
 آچیلان سحر،
 پاتلاد بومبا نی ایشجی بولداشیم!
 پاتلاد بومبا نی، منیم سرداشیم

ایکیمیز بیریک، دردیمیز جو خدو،
 مین کره ئولوم قودوز حللادا،
 کئچه بە گوندوز قانیمی ایجر،
 دریمی سوء کور،
 سیم جیخا رکن
 نا پا لم بومبا سین با شیما توء کور.
 گئچه قوبوندا،
 ارتباط سالان خالق آراسیندا،
 بالنیز، رادیو آستانسیاسی،
 داها?
 سا غلیغین.

کیر جان پناها!
 چیخ جان پنا هدان!
 دهشت ایچنده دیقه لر کوء چور
 سا حتلار کئچیر.
 بیلمیرم آنجاق، قاراگئچه لر،
 هانکی دولته?
 هانکی میللته?
 قارادون بیحر.

سکوتی سیندیران دوئگوش ما رشیدی،
 اونلا قاریشیق بیرسن دئیبری:
 عزیز دینلهین! ظفرلی خبر،
 بیزیم طیارا،
 دوشمان باشینا سالدى بومبا سین!
 جکدیلر اودا آلتى قونقا سین.
 ظفرلی خبر، نه سئوینجی وار
 نه شیرینلیگی،
 اودلو بیر خبر، دا غلادیرمنی،
 گولدورور منی، آغلادیرمنی.
 بوردو مون باللى تورپا قیندا کى،
 قیزیل نفتیمین بومبا لارینی،
 نه کی دوشما نین.
 بولداش اوستونه طیارا سالبر.

آمریکا و لینعمتی و نوکرلری

ملکتیمیز وایران ملتی چوخ مهم و بحرا نلی بیردورانی کئچیریرلر . مبارز ملتیمیز ئوز حاسىداڭ کېچیمک ايله وطندن وایران انقلابی نىن - نائیلتلىرىندىن مدا فعىيە قالخىبىدیر . بئله بىرحسا س وبحرا نلی لحظه لرده حق بودوركى ملتیمیزىن و مملکتیمیزىن بوتون قوه ، امکانلارى وسۇي لرى وطندىن دفاع ائتمك اىچون ، دوشىتلرىن ، واپریا ایزمىن واونون باشىندا آمریكا امپریا لیزمىن و منطقه ارتقا ىنى شىطا نى توطىھى و تحرىكى تىينى دارما داغىن اىچون اىشىسا لىينسىن . لەن گوء ردوگوموز كىمى مملکتیمیزدە بعض محافل ئوز سۆز و عملى ايلەگۈنون بوضورتىنىن تما مىلە مقاپل - نقطەسى اولان بىرروش دوتوبىلار . بىر وقت ئوزلرینى انقلاب رهبرلىرىنە ياخىن لاشىرا بىلىميش اولان بو فرمت طلب واجتىلرە وابسته اولان عنصرلر بوجون فرصتى مناسب گوء روبلر تا نفرقه سالماق ، حقيقى انقلابى قوه لرى سەپاشلىق ائله يىب و انقلابى داخلدىن ضعيفلىنديرمك ايلن ، عىن حالدا امپریا لیزم و صەيونىزم عليهينە مبارزەدە ملتیمیزىن حقيقى متحدلرى علەيھىنە سەپاشلىق ائلمك ايلن بىزى آمریكا امپریا لیزمى واونون غربى متحدلرىنىن توطىھلىرى و تەھدىدلرى مقاپلىيىنە منفرد ائله سىنلر .

چوخلۇ اسناد و شواهد اوندان حکایت ائدىلر کى بو تفرقە سالان عنصرلر آمریكا نىن داشىغا ھارىندا تحصىل آپارميشلر و ساواك و سيا ايله همكارلىق ائدرميشلر و هرزا مان آمریكا ايله ئوز علاقەلرىن حفظ ائله ميشلر و انقلاب واسلام جمهورى سى عليهينە توطىھ قورورلار . وايرانىن ايندىكى نظا مىنى عوف ائلمك خىالىندا دىرلار .

اوئلار ئوز امپریا لیستى و لینعمت لرىنىن دستورو ايله حتا ئوزلرین انقلاب رهسىر لىگىنە ياخىنلاشىدیرirir و انقلابى داخلدىن زده لمك مقصىدی ايله مذبوحانە تلاشلارا باشلىپلار . ايران ملتىنىن ايران انقلابى رهبرلىگىنە نسبت درىن اعتمادى بومشكوك عنصرلرىنە بو فرصتى وئريپدىرگى پرده دالىندا ئوز ضا انقلابى عمللىرىنە اداھ وئریپ و زىره كىلىك ايله سيا و ساواك ايله ئوز علاقەلرىنى گىزلىتسىنلر . ايندى آمریكا امپریا لیزمى نىن بو وابستەلرى - فرصتى مناسب گوء روب و چالىشىرلار كى ايرانى بىن المللى ساھدە منفرد ائله سىللىر .

دئمک ا ولارکی انقلاب مقا بلینده متعهد بوتون حزب و سازمان‌نلار انقلابین نایلیتیریندن و ایرانیں اسلامی جمهوری نظامی نین موجودیتیندن و وطنیمیزین اراضی بوتونلوگوندن مدافعه ایچون جانلاری آ و جلاریندا متحد و پرسیرادا تلاشدا اولان حساس و خطیر گونلرده خدا انقلاب، سابق رژیمین قالیقلاری، مائوئیستی و آمریکائی گروهک‌لر، سیا و پنتاگونون عامل و مزدورلاری چوخ بوء یوک تردستلیک ایله ایرانیں جوان اسلامی جمهوروسونا ضربه وورماغا مشغول دورلار . بوندان غافل کی ایرانیں مبارز ملتی بو مشکل و چتینلیگی ده غلبه ایله دفع ائده‌جک، اونلار جهانخوار آمریکا امپریالیزمی نی یئنی دن ایرانا قایتا رماق آرزو لاینی ئوزلری ایله گورا آپارا جاقلار . سیا نین عامل و مزدورلاری وایرانداگی بئشینجى ستونو مقا بلینده دوران ان مهم هدف همان کا وترین محرومانه دستورالعملینین اجراسی دیر .

عیز ا و خوجولاریمیزین یا خشی یا دلاریندا دیر وطنیمیزین رئیس جمهورودا شوز صحبتینده آمریکا امپریالیزمی نین بو خائنانه نقشه‌سیندن پرده‌گوء تو رو موشدور . کارترا آمریکا امنیتی و تخریبی دستگا هلاری و سازمان‌نلاری نین ها می- سینا وایرانداگی ۵ - نجی ستونونا ایران - شوروی و ایران - افغانستان نین مناسبت و علاقه‌لری نین نهیین قیمتینه اولور اولسون تېرەلشىر مك - دستورونو وئرمىشدى، ۵۸ - نجی ایل مردا دین اون بئشىنده کارترين امنیتى مشاورى برزىنسکى امضا سىلە " آق ائو" دن آمریکانین خارجه وزراتىنە ابلاغ اولان بو محrama نه دستورالعملده صراحت ایله ایران انقلابى نی ازمک ایچون آمریکا دولتى نین توطئه‌گرانه سیاستى نین اساس خط لرى بیان اولوبىدور .

منطق وایران ملتی نین انقلابى نین حكمى بئله‌دیركى : ایران ملتی و اسلام جمهورى سی نظامی نین بئرنجى دشمنى تانىدىغىمیز امریکا ایله سون نفسه قدر و وروشمالي و کارترين گىزلى دستورالعملى ایله تانىش - اولدوغوموز شرایطده بىزه دوستجا سینا اوزانان اللرى سىغالبىق . بىز و بىزىم اسلامي انقلابىمیز ایله دوستلوقدا جزئى شبەئىری اولمايان مملكت ار علىھينه تبلیغات آپارانلار مستقیم سیا و پنتاگونا خدمت ائدیرلر . آمریکا بىزىم بىء یوک دوشمنىمیزدىر، ایران مملكتى، ملتى و انقلابى نین منافعى ایجاب ائدیركى فرصت طلب وا مریکا امپریالیزمىنے وابسته اولان - عنصرلر تئزلىک ایله افشاء ورد ائدك .

بختیار واهابزاده

بیخیلماق

بیخیلدىن ؟

قالخ اینله مە

نه چىخار اینله مەكدىن -

آه چىپىب ، او ف دئمكدىن

بیخیلماق عايىب دېگىل ،

هامى بیخیلیب دورور ...

بیخیلماق غىن جىرىنى

يئرىمك او نوت دورور .

بیخیلیب ئویرەنيرىك .

آياق او سته دورما غى

گۈز زوموزو آچاندا ...

بىر تزە فند ئویرەنير

پەلوان بیخیلاندا ...

دانىشماق ئویرەنيرىك

دېل توپۇق چالا - چالا

يئرىمك ئویرەنيرىك

بىز بىخىلا - بىخىلا ! .

اولكر

آلقيش ا ولسون

آلقيش ا ولسون :

- قدر ، قدرت ، كىوان رفعت ،

شا هلار شا هيىن قووا نلارا

قا نلى توفان سووا نلارا

پرده آچان قىزىل گونون أوزە رىندىن

فرعونلارى قىلىزم لاردا غرق ائدەرک

ئوز جانىندان ، ئوز قانىندان كئچن لره

آلقيش ا ولسون !

امپيرىالىزم تىلىنى سا رسىتىدیران خلقىمىزە

آلقيش ا ولسون !

زىندا نلاردا ، سورگونلارده چورومەين ،

اھرىمنە قىلىنج چىن اىگىت لره

آلقيش السون !

ايلار بويو زىندا نلاردا ،

جلادلارىن شكتىجە سىن گورنلەرە

حق يولوندا دوئىمەين اول :

با جىلارا ، قاردا شلارا

آلقيش ا ولسون !

آزادلىغىن دروازە سىن آچا نلارا

اىل ، اويمىغا غىن انتقا مىن آلانلارا

آلقيش ا ولسون !

نېی خزرى

آنادىلى

سنى شفق بىلدىم بوجەندا من ،
بعضن شىمىڭ اولوب غىبلىه چا خدىن
ايلك قلىيمە گونشىن ئوزوپىلە آخدىن ا
آن گوءزلرىدىن سوزن نوركىمى ،
ھوپدون اورەگىمىسىن گىلە - گىلە .
ھر كلمەن ھە سۆزۈن بىزە نەمەيىسىمى
مەربان آنامىن تېسمۇپە .
... اوچالىر باخچادان بولبۇلون سى ،
چاي سوسور اسەمەيىر چەندە يېلده .
نە قدر دوغمادىر اونۇن نەممىسى ،
بولبۇلە ئەلە بىل ئوتۇر بودىلە .

زنجىرلەنن ، كورلوق گورەن
گونسوز ، آى سىز ، زىندا نىلاردا
كتاب يازان ،

قوشما قوشان ، يازىچى يە ،
شا عىرلە : آلقىش اولسون !

گول النىسىن شەھىدلەرىن توپراغىنا
اور دولارىن

ھم سولۇن ، ھم ساغىنا
آلقىش اولسون ! آلقىش اولسون !

ا يكى اوزلۇ يالتاقلارا ، مدا حلازا
جهنمەسا رى گئدەن ، خلقىن يوردۇن ،
ا چوچتۇران

سرا يلارا زىنت وئەن
اوغرولارا ، آلچاقلارا :

نفترت السون !

آل اليئە سازىن عاشيق

دىنلە " اولكر " سوزلەرىنى :
ظلمت كوچوب ، گونش دوغسۇن !
سا زلارىمىز دىللەنسىنار

با غلارىمىز گوللەنسىنلار

سرىن سرىن نسىم اسىن ،
قاڭلى بايراق سىئەن گرسىن ...

تەرا ن گون اورتا جا غى - ۲۴ بهمن ۱۳۵۷

ياشاسىن اييان ملتى نىن امپيرالىزم تۇنۇنده سارسىلماز وحدتى !

لسبید

نباتی شعری، کثچن عصرده یارانان بعضی آذربایجان داستانلارینادا نفوذ ادیب، بسو داستانلاردا معین یئر دوستوشدور. شاعرین آدینا "نباتی" و "خان چوبانی" آدلی ایکی آیریجا داستان باغلانمیشدیر. همین داستانلاری شاعرین نوزونون یاراندیغى روایت اولونور. نباتی نوزونون "قارداغ" و "اوشتین" دن اولماسىنى دوئنه - دوئنه شعر لریندە ترنم ائتمىشدير، مثلن:

ای، قارادا غلیم، وئرمەنە خورما، خورما!

باشقابا يئرده

قیناما چو خدا اونو، اصلی قارادا غلیدير!

حتا اوشتیننە اتحاف ائتدىگى شعريينين بىر-
بىتىننە شاعر درين محبت حسى ايله دئىير:

وئرمەنگىل جهان بىر "هراس" يېن سېرىينى
قىلىتماشا، گوئ رئىچەگوئ چىك مەلاندىرا اوشتىن!

بىر باشقابا يئرده نوزونو "تورك" (= آذربایجانلى)
و تورك دىللى آدلاندىرىر:

بچەي تورگم، دىليم تورگو، كلاميم هجو- مجو،
خان چوبانى جان آلان، جان جانى گۈزلەرگو زلريم.

سیدابوالقاسم نباتی اوشتىننى يىتى آذربایجان ادبىياتىننин گۆركىلى سىمالارىنداندىر. اونون "نباتی" ، "خان چوبانى" ، "مجنون" و باشقا تخلص لر ايله يازدىغى اثر لر حلمئۇز ساغلىفىندا الدن - الـ كـرـير، اـئـلـدـن - اـئـلـه دـولـاشـىـرـدى .
نباتى نين سېر چوخ شعر لرى سـرـحـدـ لـرـدـنـ كـنـارـاـ چـيـخـيـبـ، فـارـسـ، تـورـكـ، اـورـتـاـ آـسـياـ خـلـقـلـرـىـنـنـ دـهـ چـوخـ سـعـوـدـىـكـىـ بـدـيـعـىـ اـثـرـ لـرـدـنـ اـولـمـوشـدـورـ.
بونو شاعر ئوزو بئله ترنم اعدير:

ميدان عشقده سگرىيتدىم آتى،
مسخر ائيلەددىم رومو، هواتى.

فارسجا بىر غزليندە ايسە نباتى نوز شعرلىرىننەن
شهرتى بارە دە بئله يازىز:

از شعر دلفرىپ نباتى نە اين جهان،
نە گىندى سپەر بىرین زىب و شان گرفت!

نباتى نين شفاهى خلق شعرى روحوندا يازدىغى ائرلر، اوزون مدت عاشقىلارىن دىلىنин ازبىرى اولموشدور. حتا ارمى عاشقىلارىنن بىر چوخو نوز نغمه لرىنى "شاه ختنى" ايلە يا ناشى نباتى "آدى ايله شاعرین:

گئىت دولاڭىلىان، خامسن هنوز
شعريينين آھتىننە قوشموشلار.

ابو الفاسد نباتی

ابوالفضل حسینی

شاعر گوئه چری عائله ده یا شایبر، هواپسل
مغانا کوئه چردی. یازدیغی آشاغیداکی شعری:

سنده درد هجری پکسر ائدرم حکایت، آما
قلم الده سیز - سیزیلدار کی بوسوز بیانه گلمز.
باسار ایت هایانه گئتندی، هانی قیشقیریق صداسی،
نه گلکیب او خان چوبانه کی بوقیش مغانا گلمز

چوخ گمان کی "تورکمن چای" معاهدہ سیندن
سونرا یازمیشدیر. آرادا چکیل سرحد شاعرین
مغانا گلمه سینه مانع اولور. او بو هجرانیں
حکایتینی یازماق ایسته میر. لامن قلمی سیزلاپیر.
بو سوز و بیانه گتیره بیلمر. چو خدان بری مفاند
قیشلاماغعادت ائدن شاعر، ایندی اوراد کچپیر.
دیگی خوش گونله حسرت قالمیشدیر.
نباتی حاقنیدا یارانمیش عملی اتل ماہنیسینین
آشاغیداکی مصر اعلاریدا بو احتمالی قووه تلندرین
دلیللردندیر:

گئدین دئین خان چوبانا،
گلمه سین بوایل مغانا،
مغان باتیب ناحق قانا!

نباتی عوز ستوگیلیسینین آدینی شعر لریندہ
دفعه لرله و درین هیجانلا قلمه آلمیشدیر:

نسبتی یوخ پریه "گزگز" مین آللله بیلیر،
ملکین حددی ندیر، حوریدی، حورا، حورا.
بیری صهبا دن اولوب مست، بیری مینادن،
منی دیوانه قیلیب بو گزو شهلا، شهلا.

*
قورخورام اینجیبیه مجنون، گوشه مندن یوخسا،
دئیدرم گزگزه همتا اولا لیلا نئچیدیر.

*
گزگزم قا، اچیچی دختر ترسایم من

هنا، نباتی بو آدی غزللریندین بیریندہ ردیف
حالیندا ایشلمیشدیر. همین غزلده شاعر گرگزی
بیر سیرا افساوی گوzel صورتلىرى ايله مقایىے
اندیر و اوللارا برابر دوتور:

گئتندی شیرین وزلیخا، الله گلمز لیلا،
ایندی بو عصرده کیم آفت دوران گزگز.
بو غزلین مقطعي اولدوقجا اوستادانه و حسرت
دولو افتخار لاز یازیلمیشدیر:

تاپماسان داهی نباتی کیمی افسانه دئین،
الینه شمع گوئه تور، گون کیمی یان، یان، گز، گز . . .

اوشاقلار ادیاتتا مربوط شعرلر

بـ سالور

- ۱ -

آتام دوتام من سنى
شكە قاتام من سنى
آخشام بابان كىننە،
ئونونە آتام من سنى!

دادلى بالالاردان آللە،
توك باجالارдан آللە!

حسرتىيندن ئولمشلەر وئر،
يالقۇز انودە قالميش لاراونىز،
هونگ دىبىي سالمىشلارا وئر!
مامايولو دويموشلەر وئر!

درد الينىن ئولمشلەر وئر!

- ۲ -

دادلى قىز آختارسالار،
بيزىدە وار.

شاتانا قىز آختارسالار،
بيزىدە وار!

بيز دانا قىز آختارسالار،
بيزىدە وار.

شاما ما قىز آختارسالار،
بيزىدە وار!

قاپولارى سىندىرسالار،

- ۲ -

ياغ اولسون

دام دووارى آختارسالار،
جيغان قىز آختارسالار،
بيزىدە وار.

لای لایلار

لالاي كولوم لالاي

باغدا بولبولوم لالاي

لالاي بالام لالاي

دوزلو بالام لالاي

دادلى بالام لالاي

لالاي دئىديم ياتسان،

قىزىل گوله باتسان.

شىرىن يوخو آلاسان

شىرىن يوخو ايچىنده

منى يادا سالاسان

بالامين يوخوسى گلىر

لالايىنىنىسى گلىر

اوزاق-اوزاق داغلاردان

اوزاق-اوزاق يئرلەدن

بالامين دايى سى گلىر

لالاي منه قالان لالاي

شىرىن دىللى بالام لالاي

چالخان ، چالخان

ياغ اولسون

كىره سى

قىيماق اولسون

بالام يئسين

ساغ اولسون

داماغيدا چاق

اولسون

منىم بالام بيردهە

گوندە درر گول منه

قىيزىم قىزلار اولوبدور

گوزەل قىزلار اولوبدور

خبرى يوخ اوغلانلارىن ،

آغزينا پوخ اوغلانلارىن .

یای نغمه سی

کۆزى او تلارىن او سىدە ياتدىق،
سەحر، قوشلارى او ياتدىق،
قۇزئىلىر دەشىھە ياتدىق.

گونش بىزىم، آى بىزىمىدىر،
بو صفالى ياي بىزىمىدىر.

○

قاددون اسن كولكلىرى،
دردېك شەھلى چىجىلكلرى،
شىئر ئەلمىدىت شىمشكلىرى.

گونش بىزىم، آى بىزىمىدىر،
بو صفالى ياي بىزىمىدىر.

○

قوشلاردان اول او ياتدىق،

چايدا چىمىدىك، گوندە ياندىق،
حەفتە مىزى بىر گون ساندىق.

گونش بىزىم، آى بىزىمىدىر،
بو صفالى ياي بىزىمىدىر
ھەوارىد دىلبازى

- ۵ -

لولو، لولو حوضە
دورد بىر يانى سىزە
آرالارى مۇزە
بو دىئدى گل گىندك اوغور لوغا
بو بىرى دىئدى هانى نردو وان
آراداکى دىئدى مندن او زون نردو وان
او بىرسى دىئدى او تان
آلله وار، پىغمۇر وار، امام وار
اودا دىئدى — نە آللەوار، نە پىغمۇر وار، نە امام وار
بو بىرسىنە دىئدىلر كولە قالاسان بويومىھەس
كولە قالاسان بويومىھەس

- ۶ -

ھابىان، ھوبىان!

بربرايىنجى شام آغاچى
قوتۇر گئچى قوز آغاچى.
ھاب بان، ھوب بان،
پارىل، پىرتىل، سواچق، قورتون،
چىخ قىراغا ھا، چىخ قىراغا

مال بؤلن تولکو

سیرگون تولکی آج مئشده گزبردی . قوردونان ،
شیری گوردی سیردولانیلار . قاباقاڭدىپ دىدى :

ايستىپير سىز اووا گىدەك ؟

قوردونان ، شير آ جىمىشى ، تولكى دىدى :

اوولا رىمېزى بورا گىتىرەك و بىر بىرىمېزى
گودەك ، شىرىنин ، قورد هەرسى بىرىستە گىتىلىر .
تولكى اوياخىنلىقدابىرۇلۇ دوشان گۈرمىشدى
أونو گۈئىرۇوب وعده گاھدا اوتوردى .

نېچە ساعات سونرا شىرىنن ، قورد هەرسى بىر
جىرانىنан گىلىلەر .

تولكى دىدى :

ايىندى گلىن بولك .

شىر دىدى :

سن بولك .

تولكى دىدى :

منيم بولياقتىم يوخىدى قورد بولسون .

قورد قول اديب دىدى :

هره اوز اwooون يېسىن .

بازنويس : رىاب - ص . ٠٠

دەپەنەش جىحون ئەسىيە

دەپەنەش جىحون ۱۹۳۴ - نجوايىلە تۈركىيەن جىوبۇندا آق دىز ساھلىنىدەكى "آدانا" شەرىئىنە آنانادان اولدۇ. آدانا "توروس" داغلارنىن آلتىينىداكى تۈركىيە نىن ان گۈزلۈ بولگەمىسى "چوکوراوا" نىن اورتاسىندا ، نفوسۇ بىگۈن بىر مىليونا چاتان بىر شهردىر. معاصر رئالىيەت تۈركىيەن بىبىك رمانچىلارى "اورهان كمال" و "ياشار كمال" دا آدانالىيدىرلار. دەپەنەش جىحون "گۈزلۇ صنعتلار آكادېمىسى" نىدە تحصىل آلمىش بىگۈنە قدر ۱۴ كتابى يايىنلانىدىر.

"تۈركىيە يازارلار سىندىكاسىنین اىكىنجى رئىسى نى" و "ادبىيات جىمەمىسى" آدلۇ ۱۵ گۈنلۈك مجلە نىن مدېرى يىدىر. ايندىيە قدر اوچ كتابى او جىملە دن "آسىيە" آدلۇ رمانى مختلف جايىزەلر - آلىيدىر.

آشاغىدا هەمین رماننىن خلاصەسىن وغىريرىك .

دوتوور، اوتلارین ايجينده ابودرده واردېر. زىندا ندا روشىكىرلەرن جوخ شىئى لە تۈپەرەتىرىز. آڭا ھەلىق تاپىر. آنادولودا سېر زىندا ناتا نقل اشدىلىر. زىندا ندا اىكىن آروادى شۇلۇر. مەكتوبىتى قورتاراندان سونرا، بىر شەردە اقامىتاجبارى اشدىر. ابودر بوراشى سۇپىر. قىيىزى آسىمە ويوخارىداكى سربازلار ايله بىر-لىكde اوتوردوغۇ ائۇرى دوزلدىر. ابودر شۇزىكچىمىشىنى نقل اندىدىن سۈزىرا سېرآز سکوت اشدىر. اوج حوان مەتا شىرىپالىدا قولاق آسىرىدىلار. بىرانسا نا بوقدر ئەلمۇستم اولماسینى قبول اشدىنىرىلر. سۈزىرا مەطفى سۆزە باشلىيەر. ابودر ئىزىتىنى اللاھىن امرى ايله قاسىما ابستە بىر. قاسىم دەدەسىز - تەنھىزىدىر. كورددور. آسىمەنى شۇپىر. دەدە قولاق آسىر، مەھانلا ، تەختا، شىر قرار تاپىر. چىخ كۆ، تور- قوبىدان سۈزىرا "ۋەرىدىم كىتىدى" دەبىر . اوج حوان كىچ قالخىب سربازخانايى كىتىلىرلار. ابودر بىرگۈن ئونچە كۇدا رەجى رەمان اىلە كۈرۈشۈدور. كورد عائلەلەر ائۇرىتىنى يانىندا كىچەقۇندۇ دوزەلتىك استە مەكتەبلىر. سەرتىزىن قالخان آسىم، كۈرۈر اشۇرىتىن اطرافى شۇلغۇدور، تەعب اشدىر. بىر جوخلۇ آدام داشقاڭار ايلە واسىل كىتىرىمىش اشلىيەر دەبىر. دەدەسى دە سۇپىنر، بىلە لىكە دور- بىرلىرى آدا ملا دولۇ اولاچاق ، تىكلىكدىن قور - تولاجا قىلار. آما شادىلىقلارى بازىمچىلىق قالىر. مەطفى تۈزۈلۈ بولۇن ايجىدىن كىلىر. فرمان نادە صىح شىزىن دوربىن ايلە اطرافا باخىپ ئلىو غۇرغۇ كۆ، روموش، اسنا دارا فۇرا" تالغان اشىمىشىدىر. ابودر بومسالىھى يى آپا راندا ، تەجىلىلىرى. فەلەلەر ابودر ئىۋىتىنى يېتىشىرلار - تەدبىر تو، كورلى. بىرئىشىچە ائۇ دوزە لمىشىدىر - تەھىيم دوتۇرلار آزاد - اوشاقلار اوتا قىلارا دولدورسوتلار. سىخماغا كىن اولسا، مقاومت ائەلسىنلار. قاسىم اوگون ابودر ئىننەدا قالىر. ايکى كۈن ايکى كىچەبىرىلىكىدە توبت قوبۇلار، كىلن اولمۇر. بىرگۈن صح قاسىم كۆ، رەدوگۇ بوخۇنۇ نقل اشدىر : شەردىن ائۇسخانلار ايلە يېلىس كىلىمىشى، ساواش اولمۇشدو. ابودر قاسىمما آسىمەنى تەپە قاچىرمانى تۈمىھە ائەدر.

ساشلى ابودر فىزى آسىمە ايلە خلوت سىرخۇلەن اورتاسىندا اوتور ماقدا دىبىر. دور- بىر دەرە سۈرەتلىرىنى بىرئىشى اكىمىزلىر. آرا- سىرا سۈلەن گەنچىن آرىشنى ماشىتلارى، اوتلارا بىئە جىك بورا خىرلار .

ابودر قىزىتا ئۆز كىچىمىشىدىانىشىر : دەدەسى فەلى ئاڭا باخى شەپەن ئەنگىرا يىدى . ناڭاڭا ھانە شەخ سەيد عصامىنى با قاتىلىمىشىدىر. بىررۇۋا بىتە كۆ، رە، دىبا رېكىرددە دوتولوب آسىل- مىشىدى . ساشقا رواياتىكۆ، رەدە كۆ، رېپا شىندا وورۇشۇرىن ئۆلۈمۈشۈدۇ... ابودر اسىدە قىدر حقىقىت بىلەتىمە مىشىدى. آسىمە بەغا سەۋالا ئەدر آما او بىرىشى دەئىنمز. بلە دە قىزىتىنى قورخۇشماق اسستە مىرسىمىش .

اوتوردوغۇ ائۇدن سېرآز اوپاندا، تېھىنن دالىندا سېرسبا زاخا واردەر. ابودر اوراداكى سېرپا زلارىن جوخۇنۇ تاپىرىر. اوتلاردا اونتۇ "بابا" دەبىچە جا ئىسرىلار. مەتەبلى كېرگىچەدە سېرپا زلاردا مەطفى، قاسىم و آناتاكىلى دەئىلىن بىر حوان باسانس ائۇرىتە كېلىرلار. ئۆزلىرى ايلە شاب وىئەجەك كىتىرىرلار .

سەفرە سالىپ تېتىپ انجىرلىر. مەطفى ، باپادان سورۇشاندا هارالىسان ، ابودر با راستا بىجاڭ ياتىرسىلىميش كىمىت تېتىرە. اوشا قىلىغى ئەپتەن كىچىر. دەدەسى فەلى ئاڭا شەخ سەيد عصامىنى با قاتىلىدىفىندا كۆ، رە، عائلە آدانىيا سۈرگۈن ائەلبىر. ابودر سەنسى ايلە "جوکورا اوۋادا بىر آقانىن باشىندا نوكرا و لار. آغىرگۇ نلىر كىچىرەرلەر. سەنسى ئۆلر. سۈزىرا آما مادە باش اعلان اشدىلىر. ابودر اىكىتىنى دەفعە سېرىز كىندىر. ۱۹۴۱ دە تراكىيا كۆ، نەدەريلر .

جىھەدە ساواش خاضىلىقى واردېر. ۱۹۴۵ دە - ساواشنى جەتى دېكىشىر. ئەمانلار دارما داغىن اولولار. ابودر بىرخى اوللۇر. استانىولا كىلب ايش دالىنجا كېزىر. سېرپا زىلقدا اوخوماڭ يازماق شۇپەن ئەپتەن كىنلىرى. بىرساخ ئەمانلاردا بىلە ئەمانلاردا بىلە ئەمانلاردا بىلە ئەمانلاردا ئەمانلاردا قورار. مەندىن دەمۈكەتە جىزىي ئىن غۇرى ايدى . ابودر اونتون ئاء شىرى ئەلتنىدا جىزىلىكە علاقە كۆئىتەرەر. دەمۈكەتە جىزىتە كېرەر. بىر- كون قەھەر خاتاندا مەحمەم دەنپىشىر. اونا كۆ، رەدە توتولۇر. بىرمىت زىندا قاپىلر، آما سۈنۈدا تېرىئە ئۆلۈنۈر. زىتون بورۇنۇدا كۆ، چور، بىر كۆ، چىرى قىزىابەلە ائۇلىنىر. دەمۈكەتە جىزىي قەدىرىتى ئەللاندان سۈزىرا بىدىن آدا مىلارى

استانبول

آمما يارالار

آچيق دى ، آغلابير .

عسگرلر ،

جاده لرده ، كوه چه لرده ،

بوغلارىنى ياغلابير .

دئبل لر :

- هئچ كيم ائودن چىخماسىن .

بوغولموش بير آدام كىمى گمى قىشقىرير .

قوشا يووادان چىخمىر !

بوآدا ، بىوك آدا

جنتى سالىر يادا

ئىل لر عطىر گتىرىر

بوآدرسه ، بوآدا !

ايتنامىرام آللادا

بوجور جنت يارادا

گوه زل قىزلار ، قادىن لار

دىنى وئىپىلر بادا !

بنزه مير هئچ بىرىشىئه

آمما اوخشور هرزادا !

عقليم آشىب ، چاشىبىدى

آللادا يېتىش امدادا !

فاطيون لار قويىما جاق

بىركىن گئدەپىدا

بوجوئل لر ، گوه زل گوه لر

بوآدا ، بىوك آدا

من آمما آختارمىرام

توركىيە نى بورادا !

گمى لر ، يان يانا .

دوروبىلار ، يان يانا .

باخىرلار اوئلارا ،

جيڭ اغلار اوزاقدان ، يان يانا يانا

گمى لر كورپەدى ،

دىزلىر ، آنا .

گمى فيشقىرير .

بوغولموش بير آدام كىمى گمى قىشقىرير .

گمى لر ،

يئلكن لرين آچىرلار .

فقيرلرين آھيندا .

گمى لر

گئدىن گئدىن ، آرزولارا يېتىشىن ...

يا غيش بىردىن يا غير

آغىر آغىر

گئجهدى ، بولوتلار ، ايشىق يا بىر .

داشلى كوجه لر ،

بىردىن پارىلدا بىر .

قهوه خانىدە ،

پىشىك يئره يابىلىپ

ايتلىر بوياندا

عسگرلر اوياندا .

ھرىئىر با غلى دىر ،

يارالار آچيق .

بىرقوجاكىشى

تۆكانى با غلابىر ،

دووا رلاردا اووهت يا زيب لار
انقلاب نغمه سينه ،
نت يا زيب لار !

عمران ملاхи
استانبول - ۵۸/۵/۱۰

گوء زلرده ايشيق يانير
بوگوء زلر مني ياناير
آمما حبيف كى عمران
با خابيلمير ، آوتاناير !
بوگوء چملرده آنچاق
انساندان بيرگوء لگهوار
ايب لرده ، كنه بالتارلار ، دامجي دامجي آغلابير
كوع چلربين داشي بوتون ياشاولور .
چوء روموش قاپي لار
بورولموش آياق لار
قطارگئچير ، اطاق لاري تيزه دير .
قوجا آروا دلار ،
نفتى قوتا رميش چيرا غلاركىمى ،
اوتوروبلار بىنجرە يانيدا .

بالاش آذراوغلو

بىرذره اولسايديم

بىر ذره اولسايديم حياتدا اڭر ،
دئىيردىم ، قارىشىم آنا تورپاغا .
بىردا ملا اولسايديم ، قاوبوب چايا ،
آخاردىم ئارلايا بستانى ، باغا .
من اولدوز اولسايديم دونيانىن اوسته ،
دوماندا ، چىسىكىنده يئنه ياناردىم .
نه گئچهم اولا ردى نه ده گۈندۈزۈم .
ائىله آللۇنانار ، آللۇناناردىم ...
بىر انسان ياراتدى منى طبىعت
آخى بويئر اوزو انسان سىز اولماز .
دئىى سندە اولان اومعنى ، حكمت ،
مېن نورا داملايا ذرە يە سېغماز .

كوجهلرده يئلسا سير ...
بوقىبر فىلانىن دى
بوقىبرده فىلان وار
داشلار باشلارا بىنzer
يوخودا ن آسلىانوار
قارانلىقدا ائلەبىل
آغا جدا ن آسلىان وار
يا زيب لار دووا ر اوستە :
" دقت ائدىن ، ايلان وار " !

دووا رلارى يا زيب لار
سولجى لار
ساقچى لار
قاراجى لار ، آقچى لار !
پىس لر ، ياخچى لار
يا زىلارى پوزولار
اوخويابىلمىرم ، آمما بىلىرم ،
يا زىلارى ، كېرىت چوبى لە يا زيب لار .

بېررسام ایچون

"كزيران" دا قىشىن گونو بوزلو سودا پالتار يويان،
دوشموشالىن هولويان، اول،
اوشاقلارين ائوده قوبوب،
سېرقاراپول خاطرييە، چالىشان، اول
يا رىمقا رىن قادىن لارى، گوردون، رسام؟

سراى سنه قاپىلارين آچماز ايدى
بىلدرىدى كى، سوسلو، پوسلو
يا سمن بو خانمبلارين چكمز ايدين شلكىنى
گئىتىدىن، گزدىن، قارىش، قارىش
"قا لا" لازى... حنوبداكى "زا غالارى"
آباخ بالىن آج و سوسوز
انسانلارلا تا نىش اولوب
شكىل لرىن چكدىن، رسام؟

بىلەم، زىدان سوپيون اىچدىن؟
فا شىزمىن اول طلسمىندىن، سىنەكئچدىن؟
دوستاقلارى گوردون، رسام؟
"شا ھلارشا هي" دوشمانى نىن
بوبۇنداكى زىجىرلىرى، آياقداكى كوندەلرى،
سولغۇن، بىرگۈن قىافتلىر، گوردون قارداش؟
آغ بئزا وستە ترسىم ائتىدىن؟

امىنمكى، انسانلىغىن بولاغىندان،
ازل گوندىن، اىچر اولدۇن.
سوسۇزلارى گورنەدە، آه
سن دە درد وغمە دولدون.

حیب ساہر

سن ، شا هلارين شاهين گوردون ،
آلديرما دين ، آترين سوردون ...
گئتدين ايشچي سرا غينا ،
آزا ييشقلى ، توزلو ، مرتبط
فابريكلرى گزدىن رسام ؟
بيلدين ، همده ، ايشچىلرلين ، دردىن ، رسام !
ياراتدىن چوخ ، آلا ، بولا

رئال ، گوزه ل اثرلری ...
ستی ائللر جاندا ن سئوھر
ساھر سنه آلقىش ائدھر ...

تهران - قیش ۱۳۵۸

فاسیم فیزی بیرقا یا نین دیبیت آپارار . دده
 سی " آسہ ... " دئیه قیشقیرار . آما
 قاسیمین هیجاندان سی چیخماز . عبدو ابودره
 جواب و شهراز : " آسے داغا چیخدی ابودریا با
 آسیه تکمیل داغا چیخدی ، آسے دا قوشلودو !"
 ابودری یو خونون شا شیری آلتیندا ترا چیندہ
 ایدی . فاسیم عصبا نی بیرحاله دئیسر :
 " کلمیه چکلر ! کلمیه چکلر !
 ابودر جواب و شهراز : " گلیرلر ، گلیرلر ،
 قوریان ! ... "

■ میرزا علی مجزو دپل

مujz-e-azerbaijan-diliniyeh-hamedeh-janli-halq-diliyeh-awigun-bir-awsluividayaizer-azerbaijan
diliyeni-tbilige-edirid... mujzon-iyarib-yaratdigii-shriyati-tamam-bashqa-aydi... umumi-ankashaf
mdni-sowih-maarf-mطbوعات-sowez-azadligi-hemden-mujzon-shriyati-ayle-sabrin-uli-nomzi
nien-gumgassarin-iyarib-yaratdigilar-shriyati-bir-birinden-hdi-skilidh-frqnlndigikimy... diliyeh
manasibetde-ayri-aydi... shimali-azerbaijan-da-azerbaijan-iyazmact-ozzon-tariixi-yol-ketjimish-unun
halinii-almisid... aslind... bire-siye-mlahzmlr-baxmaya-raq... demk-olarki-bo-piroblm-hl-olonomusd...
borada-25-ucr-iyazicisi-farsiyisinda-azerbaijan-iyazmact-olarmi... -sualid-dianmirid... ayran
azerbaijaninida-ayse-bo-sahdede-ortacusr-manastlri-hkm-suroord... shaur-bo-sowezlri-tcadf... dhem...
misid... bir.

چون یئتیشیدیم وطنہ "آجما دھانین" دعڈیلر،
"دینمه، دانیشما و تریتمہ زبانین" دعڈیلر،

آجین اوزلری " شعرینده محز یئنه بو مسائله‌یه توخوناراق " زیان دهاندا مقل ، قلم
قلمدا دا " - دئیه دیلین و قلمین دوستاق وضعیتیندن بح ادییر . " اوطرفده ، بوطرفده " شعرینده
وطنیندەکی وضعیتی شمالي آذربایجانداکی وضعیتله مقایسماً دییر و یئنه ئولکەسىنده گلوب دانیشماغین
قدغن اولدوغونو گوءستیر .

شعره مناسhti بئله افاده ائدير :
بئله بير شرياطده معحزون آذربايجان ديلينده يازماسيينين ويديلى تبلیغ ائتمەسىينين اهمىتى
بو، يوك ايدي . معجز = آنان تعلیم ائدن ديلده " آدلی شعرىنده آذربايجان ديلينه، او ديلده يازيلان
٤٧

نه ملاكم ، نه تجارم ، نه خان مردم آزارم ،
 متعايم شعر دير آنجاق ، اونوندا يوخ خريداري .
 ديليم تورگى ، سوزوم ساده ، ئوزوم صەبايە دلداوه ،
 منيم تك شاعرين البت اولار كاساد بازارى .
 دون شعرا يله بيرنامه آپاردىم شاه ايشه ،
 دئدى " تركى نمى داتم ، مرا تو بچەپندارى ؟ "
 ئوزو تورك اوغلو تورك ، اما دئبير توركى جەلتىرى .. .

معجز باخشى سيليردىكى ، آذربايحان ديلينده يازيلان شعرىن گلھكى وار ، بىلە شعرىن خلق
 كىمي سئونى وياشادانى وار :

اوميدىن كسمه معجز ، ياز آنان تعلمى ائدن ديلده ،
 گزەر بير ارمغان تك دفترىن چىنى وئاتارى .
 شاعر خلقين خوشختلىكىنى آنا دىلى ايله علاقەلندىرىرىر ويازىرىدى :
 او زامان خلق شادمان او لا جاق
 كى وطن " مادرى زبان " او لا جاق .

معجز بولون حاكم اولدوغو دورده كاسب سوزونون تاشىرسىزلىكى نى گوءسترىر . " سوزو كېچمز
 كاسىپىن ، بوش بىرە آعزى يورو لور " - دعىيە عادى آداملارىن ، خلق كوتلهلىرىنىن اىستك ، و آرزو لار -
 يينا اهمىت وئىلىممەسىنە دقتى حلب ائدىر . يالانين آياق توتوب يئرىيدىگلى بى دورده ، حق سوزون
 ناپدالاندىغىنا اشارە اندەرك دئبيرىدى :
 دىلىمدىن قورخورام حق سۆزدئىسىن ، مخلوقوا ينجىتىسىن !
 ياخود .

دئمه ، معجز توزو باشدان آيا غە عىبىدىر ، حشا
 سۆزوندە عىب يوخدور ، بىرتە اشعارى ، سىنى ئارى .

... معجزون شعرلرینده معارف و تدریس مسائله‌لرینه تئز - تئز مراجعت اندیلیر، بورادا ایسه ایلک
نوبه‌ده معلم و هلمین رولو قیمتلندیریلیر؛ "گرک هلم اولاً احتیاجدان آزاد" ، "گلین توافق بو
معلم‌لرین باشین قیزیلا" ، - دئییر . شاعر بله‌حساب اندییرکی "وطن خرابه‌لری علم ایله اولار
آبادا" ، حمله جهانی ایسه معلم‌لر علم‌لما نیلار ارشاد . علم عصری ایسه، آزادلیق ، آزادسوز ، آزاد
یازی طلب اندییر . معجز "یاز سوزون" شعرلیده خبر آپاران بولبوله مراجعته آشاغیدا کیلاری دئییر .

ای عندلیب باد خبر یاره یاز سوئزون ،
اما جواب وئرمese گول ، خاره یاز سوئزون .
ای عندلیب باد خبر یاره یاز سوئزون ،
اما جواب وئرمese گول ، خاره یاز سوئزون .
بوعصر ، عصر علم و کتابت‌دی دلبریم ،
گرداشته ممکن اولماسا ، دیواره یاز سوئزون .
دیوار ممکن اولماسا ، زلف معنبرین ،
ائیله مدای ، عارض گلناره یاز سوئزون .
عطارنسیه وئرمese لوح و قلم سنه ،
بارما غینی باس آغزینا ، همواره یاز سوئزون .

معجزون فیکرینجه ، یئى دورده ، علم و ترقی دوروندہ افاده اصولودا دگیشمھلی ، صحبت رئال
اولمالیدیر، چونکی "مالغه گلمن بوعصرده کاره" .

معجز معارف و علمدن بحث اندنده قادینلارین ساواڈ آلماسی ، دیل بیلمھسی ، یازی ئویرەنمھ
لری مسالملرینه خصوصی یئر آپیریر ، همده شاعر بومسائله‌لری مختلف جهتلردن نظر سالیر ، قادین
وقیزلارین ساواڈ لانعاپسینین ، واچبلیگینی مختلف شکیلده اساسلاندیریر و یازپرددی :

گرک اهل سواد اولسون تاماً عاقله قیزلار .

اڭشىد ددهن سۆزونو ،
اوخو، ئويرهن يازىنى ،
قارا يازى آغ ئايلىر ،
اوخويانين اوزونو .

معز ايران شرايطي ايجون بوتون حياتى اهمىتى نى ده گوئستريردى :
آروادىن بىلسە يازى ،
ئوزو يازار گاغلۇذى .
يالوارماز ياد كىشىيە ،
سن گىچنده آرازى .

وياحدۇ :

دئمە نامحرمه سۆزون باجى ،
اوخو، ياز گاغاذى ئوزون ، باجى .
ئوزگەسى يازسا گاغاذىن باحى ،
سېرىرىيۇ فاش ائدەر، غەمين آرتار .
... ميرزا على معز سۆزو ، طفى يوكىك فيمتلىدىرىدىكى كىمى ، قلم حاققىندا خصوصى
دايسىشىر يازىلى نطقى حياتا كىچىرن سېر واسطە كىمى ، او سون اجتماعى وتارىخى رولونو قىد ائدىرىدى
اوئون " قلم آدلۇ اىرى ححملى شعرى سوجھىتىن جوخ ماراقلۇ و مضمۇنلودور .

بوسف سيدوفون " يازىچى ودىل " كتابىيىدان اختصارلا وئرىلىدى .

- ۱- سرقاله پیرامون مشخص کردن نوع طرح مسئله‌ی ملی و تحکیم وحدت ملت یک پارچه‌ی ایران در مقابله با داسیس امپریالیزم جهانی بسرگردگی آمریکای جنایتکار.
- ۲- مقاله‌ی دفاع از انقلاب و شیاطین بزرگ و کوچک - در افشا‌ی عوامل آمریکائی داخل و خارج که هدف‌شان براندازی نظام جمهوری اسلامی ایران ووابسته کردن دوباره مملکتمان به امپریالیزم آمریکا میباشد.
- ۳- شعر "قازamat‌یا جان پناه ازا ورموا و غلوشا عرجوان معاصر در رابطه' حمله‌ی ناجوانمردانه‌ی مزدور بعثت عراق به ایران .
- ۴- مقاله‌ی ولینعمت آمریکا و نوکرانش - در افشا‌ی ستون پنجم امریکا و پیروان خط برزینسکی در داخل ایران .
- ۵- شعر "درودبادا" ازا ولکر، "افتادن" از بختیارواها بزاده و "زبان مادری" از نبی خزری .
- ۶- مقاله‌ی پیرا موخلاقیت سیدابوالقاسم‌نبا تی شاعر کلاسیک آذربایجان وی در روستا‌ی اوشتین ازدهات شهرستان اهر متولد شده و یکی از بانیان رئالیسم در ادبیات بشمار می‌رود. در زبان جنگ ایران و روس در عهد فتحعلیشاه قاجار می‌زیسته است. نویسنده مقاله ابوالفضل حسینی است .
- ۷- اشعار مربوط به کودکان که ب. سالور از "اسکو" جمع آوری کرده است
- ۸- "روبا‌ی که مال تقسیم می‌کند" یک داستان عامیانه‌ی آذربایجانی.
- ۹- خلاصه‌ی رمان "آسیه" نویسنده‌ی ترک و دبیر دوم سندیکای نویسنده‌گان ترکیه که در سال ۱۹۳۴ در "آدانا" متولد شده و تا کنون ۱۶ کتابش چاپ شده است. "آسیه" از جمله آثار اوست که برندۀ‌ی جوایز گوناگون شده است. جیحون در این رمان زندگی مستضعفان جنوب شرق ترکیه را ترسیم می‌کند.
- ۱۰- شرایستانیول از عمران صلاحی شاعرجوان معاصر، شعر "اگر ذره بی‌بودم" از بلالش آذرا و غلو، شعر "به یک رسام" از استاد حبیب‌ساهر شاعر پیش‌تاز معاصر آذربایجان .
- ۱۱- مقاله‌ی "میرزا علی معجزه‌زبان" در شرح مناسبت معجزه‌زبان و - شیوه‌ی بیان و نگارش . معجزه‌معتقدی بود که در عصر ما مبالغه به دردنسی خورد و باید مطلب ساده و روشن بیان شود. معجزه‌در مبارزه رودرورو با رضاخان بهلوی‌ورزیم او نقش موثریداشت و به دستوراً و به ما زندران تبعید شد و در همانجا فوت کرد. نویسنده مقاله یوسف دزاده .

ملتيميز انقلاب و وطندن دفاع ائدير

